

ENSENYAMENT

Prop de 3.700 alumnes de tercer d'educació secundària obligatòria (ESO) cursaran a partir del dia 12 la nova i polèmica assignatura d'educació per la ciutadania i drets humans. Durant una hora a la setmana, i sense professorat específic, rebran formació en valors per convertir-se en bons ciutadans. Els sectors més catòlics consideren que aquesta matèria toca temes morals que s'immisqueixen en el terreny familiar.

Reforma
Assignatura prevista a la llei orgànica d'educació

Manual del bon ciutadà

Educació per la ciutadania, que rebrà el mateix valor que les matemàtiques, comença aquest curs per a 3.700 alumnes de tercer d'ESO

S. ESPÍN

LLEIDA Demanar les coses "sis-plau", donar les gràcies, acceptar les persones amb una religió diferent o les que vénen d'un altre país, saber que l'home i la dona tenen els mateixos drets i no humiliar els companys de classe, haurien de ser obvies. Però, desgraciadament, les actituds poc respectuoses amb els altres estan a l'ordre del dia en una societat cada vegada més diversa i els nens no en són aliens.

Per aquest motiu, el Govern central ha creat l'assignatura d'educació per la ciutadania i drets humans, la matèria més polèmica de la reforma educativa, que el pròxim curs s'impartirà per primera vegada. El ministeri d'Educació ha decidit començar per tercer d'educació secundària obligatòria (ESO), i progressivament anar-la extenent a quart (es denominarà educació èticocívica), a primer de batxillerat i a l'últim cicle de primària (cinquè o sisè curs). A la província de Lleida, cursaran aquest nova matèria a partir del dia 12 al voltant de 3.700 alumnes de tercer d'ESO, que aprendran els valors bàsics de convivència.

L'assignatura serà impartida durant una hora a la setmana, no disposa de professorat espe-

Una jove, fullejant un llibre de text d'educació per la ciutadania de tercer d'ESO.

UNA POSSIBLE 'MARIA'

Alguns docents alerten que, per les seues característiques, es podria convertir en una matèria molt fàcil d'aprovar

cífic (vegeu desglossament lateral) i tindrà el mateix pes en el currículum que qualsevol altra matèria, com les matemàtiques, per exemple.

D'aquesta manera, els docents avaluaran els estudiants amb exàmens, treballs o exercicis per determinar si han assumit els conceptes teòrics i l'hauran d'aprovar per passar de curs. No obstant, alguns professors alerten que les característiques dels conceptes d'aquesta assignatura comportarà que hagin de fer una avaluació més *light*, amb el consegüent perill que es converteixi en una *maria* (una matèria que s'aprova molt fàcilment). També temen que els alumnes s'estudiïn els conceptes per aprovar i després no els apliquin a la vida quotidiana, raó per la qual l'objectiu de la matèria quedaria diluït.

Polèmica amb els catòlics

La nova assignatura prevista en la llei orgànica d'educació (LOE) naix amb polèmica

Dos dels llibres de text de la nova assignatura que han publicat les editorials.

Llibres de text amb diversitat de continguts

■ Diverses editorials han publicat llibres de text de l'assignatura d'educació per la ciutadania i entre ells hi ha notables diferències a l'hora de plantejar els temes. Els continguts idèntics són els mateixos i es basen en el respecte als valors, tot i que difereix la manera

d'explicar-los. Per exemple, alguns usen exemples de persones reals per plantejar els temes (la model Nieves Álvarez per parlar de l'anorèxia o Rigoberta Menchú per explicar els drets humans). D'altres es basen més en la teoria i d'altres es complementen amb vídeos

explicatius amb casos concrets. Això sí, tots coincideixen a incloure en cada tema una sèrie d'activitats i exercicis pràctics per inculcar els conceptes teòrics, com treballs, simulacions de situacions, jocs, debats i fins i tot crucigrames i altres passa-

A secundària, la impartiran els docents d'història o filosofia

■ Educació per la ciutadania no tindrà un professorat propi, sinó que la mateixa normativa preveu que siguin els docents del departament de Ciències Socials els que s'encarreguin d'impartir-la. Així, a l'ESO, els professors d'història o filosofia tindran la responsabilitat d'ensenyar els continguts previstos en la nova matèria. No obstant, hi haurà una certa flexibilitat, de manera que amb tota probabilitat en alguns centres el tutor de la classe serà qui imparteixi la nova assignatura, ja que té continguts similars als que actualment es tracten a les hores de tutoria. Al batxillerat, els *elegits* són els docents de filosofia.

En un principi, l'Administració es va plantejar que qualsevol docent que així ho volgués la pogués impartir, però posteriorment va canviar d'idea.

ENSENYAMENT

➤➤ **Aplicació progressiva a secundària i primària**

■ El Govern central ha decidit aplicar l'assignatura d'educació per la ciutadania progressivament. En aquest curs, començarà a tercer d'ESO i s'anirà estenent a quart i a primer de batxillerat. En l'últim cicle de primària (cinquè o sisè) no està previst impartir-la fins a l'any 2009.

➤➤ **L'assignatura encareix els llibres de text un 10%**

■ L'estrena d'aquesta assignatura, amb el corresponent manual, contribueix a elevar la factura global dels llibres de text a secundària. A primària, l'augment ve motivat pels quaderns d'exercicis que s'usen en la sisena hora. En total, un augment d'entre el 10% i el 15%.

✚✚ pel rebuig manifestat pels sectors més conservadors, que consideren que el Govern central s'ha extralimitat en la seua competència a l'elevat a la categoria d'assignatura reglada uns ensenyaments de valors que haurien d'anar a càrrec de la família.

De fet, educació per la ciutadania no s'impartirà aquest curs en algunes autonomies governades pel Partit Popular. L'Església també ha expressat el seu desacord amb la matèria, concretament en els aspectes relacionats amb l'homosexualitat i el dret a la vida. D'aquesta manera, diverses associacions de pares catòlics també han posat el crit al cel i algunes famílies, cap d'elles de Lleida, segons el departament d'Educació, han expressat la voluntat de boicotejar l'assignatura.

En aquest sentit, l'administrador apostòlic de Lleida successor del bisbe Ciurana, Xavier Salinas, va advocar públicament pel boicot, que, tot i això, no ha estat secundat.

Els col·legis concertats religiosos de Lleida també la impartiran, tot i no estar d'acord amb alguns dels continguts, perquè així ho marca la llei, però intentaràn donar-li una visió pròpia adequada al seu ideari. En aquest sentit, la Federació Es-

EXEMPLES D'ACTIVITATS I CONTINGUTS DELS LLIBRES DE TEXT D'AQUESTA ASSIGNATURA

HOMOSEXUALITAT
Aprendre a acceptar la pròpia i l'aliena

■ A través del visionat d'un documental, aquesta assignatura proposa respondre unes preguntes per analitzar les actituds respectuoses sobre els homosexuals i els matrimonis formats per persones del mateix sexe.

TELEVISIÓ
Valorar si un programa és teleporqueria

■ Amb l'objectiu d'aprendre a veure la televisió, una de les activitats és mirar un programa i valorarlo del 0 al 10 per determinar si es tracta de teleporqueria. Entre els criteris que han de valorar hi ha l'ús d'un to de veu elevat, els estereotips de gènere o les actituds violentes.

PARTICIPACIÓ
Organitzar un debat sobre el 'botellón'

■ Per fer pensar els alumnes, proposa organitzar un debat a classe sobre el botellón, amb moderador i tot, o simular-ne un altre en què un alcalde ha de decidir entre respectar la tradició dels toros o el dret dels animals.

Una pàgina d'un dels llibres, que tracta sobre la multiculturalitat.

EDUCACIÓ
Demanar les coses sisplau i donar les gràcies

■ L'assignatura inclou un recordatori de les normes bàsiques d'educació que els alumnes haurien de tindre assumides, com demanar les coses "sisplau", donar les gràcies, disculpar-se, escoltar i deixar parlar i, fins i tot, somriure i saludar.

SOLIDARITAT
Implicar-se en un projecte d'una ONG

■ Insta els alumnes a implicar-se en un projecte i proposa un joc per grups en què s'ha d'enumerar el màxim nombre d'ONG. El premi: rebre abraçades de la resta d'alumnes. També consciència sobre la sostenibilitat.

SEXISME
Analitzar actituds dels nois cap a les noies

■ Un dels exercicis en l'apartat d'anàlisi del sexisme i la violència domèstica consisteix que les noies estudiïn i facin un llistat de les actituds dels nois que consideren ofensives i raonar-les.

ASSETJAMENT ESCOLAR
Buscar exemples reals de 'bullying'

■ Recomana debatre a classe sobre experiències reals, tot i que sense dir noms, i ensenya als estudiants que no han de callar si coneixen el cas d'algun alumne que sigui humiliat o insultat, és a dir, que sigui objecte de violència. També remarca que la persecució escolar pot ser tant física com psicològica.

IMMIGRACIÓ
Entrevistar un immigrant

■ Amb l'objectiu de conèixer per què moltes persones d'altres països es veuen obligades a emigrar, proposa que els alumnes entrevistin un immigrant. Un altre dels exercicis és investigar els orígens de la seua pròpia família.

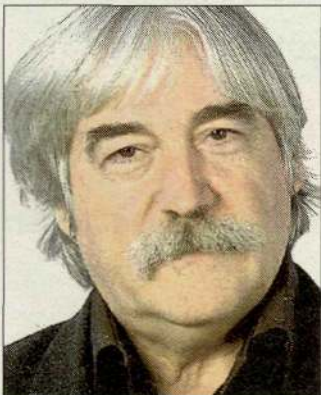

panyola de Religiosos de l'Ensenyament està preparant un material complementari per oferir un compendi de quin és el pensament de l'Església sobre els temes d'educació per la ciutadania.

Per la seua part, alguns instituts públics assenyalen que ja ensenyen valors transversalment en altres assignatures, però no veuen malament l'assignatura. I els pares, igual que els mateixos alumnes, no saben exactament de què es tracta, però l'accepten.

Sigui com sigui, un total de dos-cents mil estudiants de 3.500 centres públics i privats de Catalunya, Aragó, Andalusia, Astúries, Cantàbria, Extremadura i Navarra rebran de manera reglada coneixements sobre valors cívics i Drets Humans.

ENTREVISTA

Antoni Llevot
DIRECTOR DELS SERVEIS TERRITORIALS D'EDUCACIÓ A LLEIDA

"EL SISTEMA EDUCATIU HA DE GARANTIR QUE TOTS ELS ALUMNES APRENGUIN UNS VALORS"

Per què servirà aquesta nova assignatura?

L'objectiu d'aquesta nova assignatura és desenvolupar en els alumnes una sèrie de competències per conèixer millor tant a l'escola com a la societat. Permetrà aprofundir en el desenvolupament de la seua personalitat i, finalment, aconseguir una societat més justa, lliure i equitativa. Formarà ciutadans més lliures, democràtics i responsables.

Quantes hores lectives tindrà?

A tota l'educació secundària obligatòria se n'impartiran setanta hores.

Què n'opina de la polèmica que la matèria ha suscitat entre els sectors més catòlics de la societat?

Educació per la ciutadania i drets humans no introdueix cap element negatiu, com alguns volen veure. Al contrari, és necessària, i així ho veuen els pares i els professors. La societat actual és molt plural i si quan ets petit els expliques les coses amb

normalitat, les respectaran. L'escola és el millor espai per ensenyar a respectar qüestions com l'homosexualitat.

Alguns col·lectius advoquen perquè les famílies sol·licitin l'objectiu...

No tenim constància de cap objecció contra aquesta assignatura. A Lleida no tenim cap sector tan reaccionari. A més, ensenyar valors a casa és bo, tot i que si no es fa, el sistema educatiu ha de garantir que tots els alumnes els aprenguin.

ENSENYAMENT

>>> Catalunya, pionera, amb sis autonomies més

■ Educació per la ciutadania s'impartirà en set comunitats autònomes: Catalunya, Aragó, Andalusia, Astúries, Cantàbria, Extremadura i Navarra. En total, arribarà a 226.000 estudiants. En el curs 2008-2009 s'estendrà a les autonomies de la resta de l'Estat.

El bisbe de Lleida anima els pares a boicotejar-la

■ L'administrador apostòlic de Lleida, Xavier Salinas, successor del bisbe Ciuraneta, va advocar pel boicot a aquesta matèria. En un escrit, va afirmar que "els pares faran molt bé a defensar, amb tots els mitjans, el dret a decidir l'educació moral que volen per als seus fills".

LES OPINIONS D'ASSOCIACIONS DE MARES I PARES D'ALUMNES

Josep Balart

AMPA IES GUISSONA

"SERÀ MOLT BONA PER ALS ALUMNES"

■ "Crec que la creació d'aquesta nova assignatura és un encert per part de l'Administració, ja que el que fa no és eliminar l'assignatura de religió sinó que la fa optativa. Els pares que són religiosos tenen l'opció de portar els fills a un col·legi religiós, un institut públic ha de donar la possibilitat d'estudiar aquesta temàtica. En instituts com el de Guissona amb més motiu encara, ja que hi ha un gran nombre d'estudiants immigrants i molts d'ells no són catòlics. Hi ha ortodoxos, musulmans... Per aquest motiu crec que una assignatura que ensenyi uns valors bàsics de comportament i de moral serà molt bona per als alumnes."

Xavier Lecha

AMPA COL·LEGI SANT JOSEP (CONCERTAT)

"LA IMPLANTACIÓ ÉS POSITIVA"

■ "En principi, tant des del col·legi com des de l'AMPA veiem de forma positiva la implantació d'aquesta assignatura, de fet ja han arribat els llibres. És veritat que en algunes escoles d'Espanya hi ha hagut certa polèmica, a causa dels comunicats que alguns bisbats han enviat a centres privats i concertats de la península. En tot cas, com en totes les assignatures, dependrà del professor que imparteixi la matèria, sempre cenyint-se al programa, però aportant la seua visió com a docent. En aquest sentit, des de l'AMPA i des de l'escola no es posarà cap impediment ni problema al transcurs normal de les classes."

Alfons Francès

AMPA COL·LEGI VALLDEFLORES (TREMP)

"ELS ENSENYARÀ A COMPORTAR-SE"

■ "Malgrat que encara no sabem què oferirà de manera concreta aquesta nova matèria, nosaltres entenem que serà similar a l'assignatura sobre educació moral que ja cursen actualment els alumnes. Creiem que en una societat democràtica com la nostra s'ha d'ensenyar com comportar-se en societat perquè de vegades sembla que la gent jove no sap com funcionen algunes coses. En societat, la gent no pot comportar-se fent tot el que vulgui i creiem que aquesta assignatura els ha de mostrar com conviure. Tot i això, també és cert que la nostra escola fa molts anys que treballa en aquest sentit."

Els pares, entre la incertesa i l'acceptació

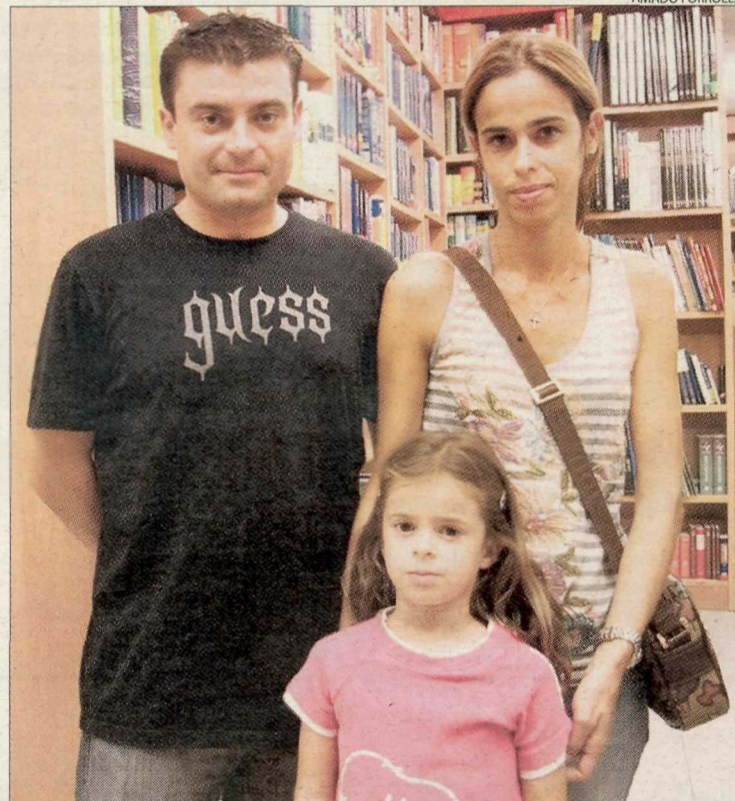
Moltes famílies desconeixen els continguts concrets de la matèria, però d'entrada hi estan d'acord

[LLEIDA] La majoria dels pares consultats per aquest diari van reconèixer desconèixer els continguts concrets d'educació per la ciutadania i els drets humans. Alguns, perquè els seus fills són a primària i encara els queda lluny. D'altres, malgrat que els fills cursen ESO, també saben poc del tema i creuen que no s'ha explicat prou. "Sé que hi ha hagut polèmica amb col·lectius catòlics", va assenyalar una mare.

Albert i Sònia, pares d'una ne-

na que va a primària, van admetre no conèixer en profunditat la matèria, però van apuntar que estan d'acord que en el futur la seua filla Paula rebí l'ensenyament de valors i comportaments cívics que preveu l'assignatura. "Per exemple, ja és habitual que els nens vagin a classe amb altres alumnes immigrants, però encara no ho veuen normal del tot i això és una de les coses que se'ls ha d'ensenyar", van destacar.

Altres pares d'una alumna de

AMADO FORROLLA

Albert i Sònia, d'acord en què la seua filla cursi en el futur la matèria.

secundària van assenyalar que "no està de més" un reforç en l'ensenyament dels valors "que ja s'inculquen a casa". D'altres van veure "molt bé" que una assignatura reglada avalui aquest tipus de coneixements i

els ensenyi a conviure cívica-ment. En canvi, un pare va indicar: "Fins que no hagi passat almenys un curs sencer i se sàpiga què és exactament aquesta matèria no podem saber si els va bé als alumnes."

INSTITUT PÚBLIC

Josep Maria Forné

DIRECTOR DEL MÀRIUS TORRES

"ÉS NECESSARI FORMAR LES PERSONES"

■ El director del Màrius Torres assegura que els continguts d'educació per la ciutadania ja es treballen actualment als instituts en les tutories i en altres assignatures, però veu totalment necessari que l'escola, "més enllà dels continguts acadèmics", ensenyi "continguts amb valors" per formar les persones. Tot i això, considera "discutible" la manera en què l'assignatura queda inserida al currículum escolar, però destaca que "és necessària més formació de caràcter humà" als centres educatius.

ENTREVISTA

Juan Alcalá

PORTAVEU A LLEIDA DE LA FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE PARES D'ALUMNES DE CATALUNYA

"AQUESTA ASSIGNATURA ÉS MÉS NECESSÀRIA QUE MAI EN UNA SOCIETAT TAN DIVERSA COM L'ACTUAL"

Els conceptes inclosos a educació per la ciutadania els haurien d'ensenyar els pares en lloc de l'escola?

Creiem que és positiva tant la nova assignatura com l'enfocament que es vol donar. Almenys, la intenció és bona. És cert que als fills se'ls ha d'inculcar una sèrie de valors a casa, però que estudiïn educació per la ciutadania al col·legi servirà com a reforç de l'ensenyament de valors per part de les famílies. A més, és més necessària que

mai en una societat tan diversa com l'actual.

Associacions de pares catòlics no opinen el mateix.

Aquesta assignatura no té res a veure amb la religió. En tot cas, és un complement, perquè hi ha uns valors bàsics sobre algunes coses que tots els nens els han d'aprendre i que estan per sobre de la religió. De fet, suposo que educació per la ciutadania serà una cosa semblant a l'assignatura d'ètica que ja imparteixen els centres educatius. A més, la re-

ligió als col·legis hauria de ser una activitat extraescolar, no una assignatura. Si vull que els meus fills aprenguin religió catòlica els portaré a l'església del barri, igual que segurament faran les famílies amb altres confessions.

Creu que serà possible avaluar una assignatura tan subjectiva?

És veritat que és molt subjectiva i l'avaluació dependrà del professor que la imparteixi a cada centre.

COL·LEGI RELIGIÓS

"ACCEPTEM LA MATÈRIA PER IMPERATIU LEGAL"

■ Col·legis religiosos com el Terraferma reconeixen que accepten aquesta matèria "per imperatiu legal", malgrat estar en contra d'alguns aspectes, com per exemple els relacionats amb el matrimoni entre persones del mateix sexe. Així mateix, la postura oficial del Terraferma és que els centres concertats impartiran l'assignatura "en funció del caràcter propi" del col·legi i "avalats per tota la comunitat educativa". No obstant, no veu necessari objectar, tot i que afegeix que sí que és necessari que les mares i pares "vetllin pel tipus de continguts".